

Kärnkraft

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändringar i miljöbalkens regler om förutsättningar för tillåtlighet av kärnreaktorer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den upphävda lagen om kärnkraftsavveckling, enligt riksdagens beslut den 17 juni 2010, ska återinföras i svensk lagstiftning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbudet mot att uppföra nya reaktorer återställs i lagen om kärnteknisk verksamhet.

Kärnkraften behövs inte

Sveriges energisystem måste vara säkert. Det är en självklarhet att det måste vara säkert för människors hälsa och miljön. Men det måste även vara säkert för samhället i stort - mot störningar och avbrott, mot skiftande opinioner och inte minst behöver det vara säkert för plånboken och Sveriges ekonomi.

I mer än 30 år har politiska partier, företag, myndigheter, kommuner och medborgare deltagit i skapandet av ett hållbart energisystem som uppfyller dessa krav. Det har funnits en bred majoritet för att fasa ut användningen av fossila bränslen och att ersätta kärnkraften med förnybara energikällor i takt med att dessa byggs ut.

I stora delar har det varit ett framgångsrikt arbete. Uppgifter från Energimyndigheten visar att den årliga produktionen av förnybar energi i Sverige ökade med 78 terawattimmar (TWh) mellan 1980 och 2008, ett tiotal TWh mer än vad kärnkraften ger som mest om alla reaktorer fungerar och är i drift.

Men samtidigt ökade även användningen av energi med nästan lika mycket, 71 TWh. Trettio år av ständig efterfrågeökning medförde att kärnkraften fortfarande behövdes för landets elförsörjning.

Men de senaste åren har ökningen i den svenska energianvändningen planat ut och de närmaste tjugo åren väntas den bara öka marginellt. Effektiviseringar och strukturella omställningar har gjort att efterfrågekurvan har planat ut och samtidigt fortsätter tillväxten i de förnybara energislagen. Äntligen finns ett överskott av el och prognoserna pekar mot att det kommer att öka kraftigt. Sverige kommer att producera betydligt mer el än vad vi använder. Därmed har vi möjlighet att förverkliga det 30-åriga strävandet efter att kunna stänga ner kärnreaktorer utan att det får några effekter på elförsörjningen.

År 2020 kommer det enligt Energimyndighetens prognos - och med de styrmedel som hade beslutats fram till januari 2009 - att ha vuxit till 23 TWh. Det motsvarar en tredjedel av vad landets reaktorer presterar när alla fungerar och nästan hälften av de cirka 50 TWh som reaktorerna producerade år 2009.

Dessutom är möjligheterna att effektivisera och bygga ut förnybar energi långt ifrån uttömda. Det finns en stor potential att minska energianvändningen och att producera mer el med förnybar och hållbar teknik. Sverige behöver inte kärnkraften.

Export av kärnkraftsel

I ljuset av detta är det en gåta att regeringen har valt att riva upp den långsiktiga energipolitiken genom att göra det möjligt att bygga nya kärnreaktorer. Genom att riva upp avvecklingslagen och förbudet mot att bygga nya reaktorer skapar man nu osäkerhet om energipolitikens inriktning.

Både statsminister Fredrik Reinfeldt (M) och miljöminister Andreas Carlgren (C) erkänner att Sverige inte behöver kärnkraften för egen del. Den behövs inte för att ersätta de gamla reaktorerna av klimatskäl, för välfärden, jobben eller något annat som kommer oss alla till del.

Nej, det finns el så det räcker och blir över i Sverige inom överskådlig tid och överskottet kan bli än större med fler styrmedel. Det är inte Sverige som behöver reaktorerna, det är energibolagen som vill ha dem för att producera el som de sedan kan sälja utomlands.

Statsministern är inte främmande för detta och har argumenterat för att det vore en klimatsats. I Europa sker nästan all elproduktion med kol och olja i kraftverk. Ny svensk kärnkraftsel kan hjälpa dem att stänga kraftverken och minska utsläppen.

Resonemanget är enfaldigt och bortser från helt grundläggande fakta. För det första är det en långsam, dyr och ineffektiv klimatåtgärd att bygga nya kärnreaktorer. Det går snabbare och är betydligt billigare att effektivisera energianvändningen samt att bygga mer kapacitet med förnybara energikällor.

För det andra är det inte alls säkert att export av el från svenska reaktorer skulle leda till att kolkraftverk i Europa stängs ned eftersom utsläppen av växthusgaser i Europa styrs av ett utsläppstak. Om systemet fungerar kommer kolkraftverken i våra grannländer att stängas ned i takt med att utsläppstaket sänks, oberoende av om det byggs nya reaktorer i Sverige eller ej.

För det tredje är opinionen i Europa oerhört negativ till kärnkraft, befolkningen vill inte ha mer. I exempelvis Polen, som efter Sverige tillhör de mest kärnkraftsvänliga länderna i hela Europa, är det bara 22 procent som tycker att andelen kärnkraft ska öka, i Danmark är det 14 procent och i Tyskland är det endast 7 procent.

Dessutom finns det skäl att befara att nya svenska reaktorer inverkar hämmande på effektiviseringen och utbyggnaden av förnybara energikällor både i Sverige och i våra grannländer. Investeringar i ny kärnkraft knuffar helt enkelt ut investeringar i effektivisering, vindkraft, bioenergi, solenergi och annan ny teknik. Denna farhåga uttrycks även av den danska vindkraftsindustrin som motsätter sig nya reaktorer i Sverige.

Sammanfattningsvis är det osäkert om nya reaktorer skulle innebära någon minskning av utsläppen och även om den gör det skulle det bli dyrt, osäkert och ta lång tid och slutligen är det osäkert om någon vill ha den. Tvärtom är det stor risk att beslutet får negativa följder för effektiviseringen och utbyggnaden av förnybar energi både här i Sverige och i våra grannländer.

Återställ lagstiftningen

Med ett minimalt stöd i riksdagen håller regeringen på att göra Sverige till en kärnkraftspark för länder som inte själva vill ha kärnkraft vilket håller tillbaka utvecklingen av förnybar energi både i Sverige och utomlands. Framtida svenska medborgare får ta riskerna och avfallet medan bolagen tjänar pengar.

Miljöpartiet de gröna accepterar inte den här utvecklingen. Vi vill behålla beslutet att fasa ut kärnkraften när den inte behövs. Vi vill bygga ut den förnybara energin och använda den smartare. Då hjälper vi också våra grannländer att satsa på en hållbar energiproduktion utan fossila bränslen och kärnkraft. Vi kan till och med exportera ren, säker och förnybar el till Europa.

Sveriges framtid ligger i att bli en ledande nation i omställningen till ett hållbart energisystem – inte i att vara en kärnkraftspark för andra länder. Det ger många jobb och en hållbar industri som säljer något som hela världen skriker efter: förnybar energiteknik.

Miljöpartiet anser därför att den upphävda lagen, enligt riksdagens beslut 17 juni 2010, om kärnkraftsavveckling ska återinföras i svensk lagstiftning. Förbudet mot att uppföra nya reaktorer bör också återställas i lagen om kärnteknisk verksamhet. Likaså bör miljöbalkens nya regler om tillåtlighet (17 kap. 6 a§) upphävas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Stockholm den 26 oktober

2010

Lise Nordin (MP)

Stina Bergström (MP)

Tina Ehn (MP)

Åsa Romson (MP)

Annika Lillemets (MP)

Valter Mutz (MP)